

Keskeneräisyyttä vaalimassa

09.06.2023

Anna Herlinille rakas projekti on tieteen ja toivon talo, joka herättelee kestävämpään tulevaisuuteen – lempeästi, tutkittuun tietoon nojaten.

Puistokatu 4:n Pehmeäksi huoneeksi nimetyssä tilassa lattialle levitetty matto kiipeilee seinille asti, keväisen valon siivilöityessä kauniisti verhojen läpi. Katossa roikkuu valaisin, joka näyttää isolta pilveltä. Toisinaan sen alla mönkii kuulemma vauvoja iloisesti jokellellä. Eikö täällä siis tehdäkään vakavaa tieteellistä tutkimusta?

- Olemme halunneet luoda tilan, joka on avoin kaikille, sanoo Anna Herlin, Tiina ja Antti Herlinin säätiön kehitysjohtaja ja hallituksen jäsen sekä yksi Puistokatu 4:n perustajista.

- Säätiönä emme tahdo olla monen suljetun oven takana jossain norsunluutornissa, vaan pitää rajapinnan yhteiskuntaan auki.

Puistokadun vanha huvila on Tiina ja Antti Herlinin säätiön sekä Maj ja Tor Nesslingin säätiöiden yhteinen hanke: tieteen ja toivon talo, joka tarjoaa tilaa ekologisesti kestäväen tulevaisuuden tutkijoille ja rakentajille. Tilaa on monenlaiselle toiminnalle ja tapahtumille. Keskikerroksen Pehmeässä huoneessa mönkivät vauvat liittyvät Julia Thurénin vetämään, ilmasto-

ahdistusta käsittelevään vertaistukiryhmään, joka on suunnattu pienten lasten vanhemmille. Se on yksi monista talossa tapahtuvista yhteisöllisistä toiminnoista. Yläkerran Tiedevintiksi nimetyssä tilassa työskentelevät tutkijat eri tieteenaloilta.

Säätiöt eivät suoraan rahoita

tutkijoiden työskentelyä, mutta tarjoa-

vat heille hakuprosessin kautta tilan sen toteuttamista varten ja samalla yhteisön vertaistueksi. Talon alakerta kirjastoineen ja kortteliravintoloinen on kenelle tahansa avointa tilaa.

- Tavoitteena on ollut rakentaa paras mahdollinen alusta edistämään ekologisesti kestävää tulevaisuutta sekä ihmisten kohtaamisen että tutkimuksen tukemisen kautta, Herlin sanoo.

- Oma roolini on tätä nykyä olla strateginen tuki tiimille, ikään kuin hyvä haltijatarkummi, joka saattaa oikeat ihmiset yhteen näiden asioiden äärellä.

Vanhasta syntyä uutta

Kaivopuiston kupeessa sijaitseva, 1800-luvun loppupuolella rakennettu puuhuvila oli aikanaan ollut muun muassa näyttelijätär *Ida Aalbergin* ja tämän puoliso *Lauri Kivekkään* omistuksessa. Sen jälkeen se palveli Svenska Samskolanin ja Ranskalaisen koulun tilana, ja siirtyi 1950-luvulla Suomen arkkitehtuurimuseon säätiön käyttöön. Vuosikausiin siellä ei kuitenkaan ollut enää mitään toimintaa, eikä kosteusvaurioista kärsinyttä ja pahoin rapistunutta kiinteistöä tuntunut kukaan omistukseensa haluavan. Nyt Puistokatu 4:n korkeissa huoneissa vallitsee levollinen ja jotenkin kotoisa tunnelma. Viehättävät tapetit, *Klaus Haapaniemen* tekstiilit ja *Paavo Tynellin* klassikkovalaisimet ylläpitävät harmoniaa. Hätäpoistumistien seiniä koristavat taiteilijavieras *Rosa Liksom*in värikkäät seinämaalaukset. Kaikki on vielä hieman uudenkarheaa, sillä mittava remontti kiinteistössä on valmistunut vasta loppukesästä 2022.

Nykyisessä loistossaan talo tuskin olisikaan ilman Tiina ja Antti Herlinin vuonna 2014 perustettua säätiötä. Kyseessä on yleishyödyllinen säätiö, joka on perustamisestaan lähtien jakanut vuosittain apurahoina noin miljoona euroa tieteelle, taiteelle, ympäristöprojekteille ja yhteiskunnalliseen hyvinvointiin tähtäville hankkeille. Erityisen tärkeänä säätiö näkee ilmastokriisin

torjumisen, mihin sen nykystrategia keskittyykin.

- Tästä syystä oli hyvin luontevaa lyödä hynttyyt yhteen juuri ympäristötutkimukseen keskittyneen Maj ja Tor Nesslingin säätiön kanssa, joka on rahoittanut Suomessa tehtävää tutkimusta jo viidenkymmenen vuoden ajan, Herlin kertoo.

Yhdessä kaksi säätiötä päättivät ryhtyä etsimään jaettua toimitilaa. Sen enempää Herlin kuin Nesslingin säätiön tutkimusjohtajana tuolloin vielä toiminut Puistokatu 4:n nykyinen toiminnanjohtaja Minttu Jaakkola eivät olleet tahoillaan vielä löytäneet mitään sopivaa, kun Herlinin puhelin eräänä päivänä piippasi tekstiviestin merkiksi.

- Isäni lähetti myynti-ilmoituksen kiinteistöstä, jota Suomen Arkkitehtuurimuseon säätiö myi Kaivopuistossa. Aikaa tarjouksen jättämiseen oli tuolloin enää muutama viikko, Herlin muistelee.

Herlin ja Jaakkola kävivät katsomassa taloa ja vakuuttuivat sen tunnelmasta ja mahdollisuuksista. Kiinteistön ostaminen ja kunnostaminen tällaiseen käyttöön ei kuitenkaan tullut Nesslingin säätiölle kyseeseen johtuen sen säännöissä tarkasti rajatusta tehtävästä. Niinpä talon hankki ja remontista vastasi Tiina ja Antti Herlinin säätiö, kun taas tulevaa toimintaa suunniteltiin yhdessä sitä myös rahoittavan Nesslingin säätiön kanssa. Anna Herlinin tehtäväksi tuli vetää läpi talon remontti. Talon tulevan toiminnan käynnistämisestä ja siihen tarvittavan tiimin kokoamisesta hän vastasi yhdessä Minttu Jaakkolan kanssa

- Remontti oli tietysti aivan oma, pitkä ponnistuksensa. Mutta ihan erityisen ylpeä olen ihmisistä, jotka olen tänne rekrytoinut.

Kuhinaa kultaharkolla

Niin sanotun kultaharkon ympärillä käy toisinaan kova kuhina. Harkko on keskikerroksen kahvitteilytilan kullavärinen, suorakaiteen mallinen iso tarjoilutaso, jonka äärellä nautitaan esimerkiksi talon yhteisiä aamupaloja ja kello kahden kahveja.

- Vakituksia työntekijöitä, molemmat säätiöt mukaan lukien, täällä on noin viisitoista. Lisäksi talossa työskentelee 26 tutkijaa 25 eri tieteenalalta, ja yhteisöön kuuluu myös muita ekologista tulevaisuutta rakentavia toimijoita, kuten kestävyysjärjestöjen startupeja, taiteilijoita, aktivisteja ja esimerkiksi Erätauko-säätiö.

Keskustelut ovat paitsi talon elämän suola, myös suuri osa sen tarkoitusta.

- Olemme kaikki kytköksissä toisiimme ja meidän on kuultava toistemme todellisuus. Kun keskustelu alkaa, syttyy ja siihen liittyy aina uusia näkökulmia, uskon vain taivaan olevan rajana, Herlin sanoo.

Nämä kaksi ajatusta - *olemme kaikki kytköksissä toisiimme ja meidän on kuultava toistemme todellisuus* - on kirjattu myös Puistokadun huoneentauluihin, jotka tosin odottavat vielä ripustamista seinille. Kolmas taulu muistuttaa, että yksikin tutkija voi sisäistämällänsä tieteellisellä tiedolla ja sitä muille avaamalla muuttaa maailmaa. Neljäs teeseistä on kuitenkin Herlinille kaikkein rakkain.

- *Vaalitaan keskeneräisyyttä.* Ajatellen asioita, joiden parissa työskentelemme ja elämää muutenkin, on harvoin terveellistä tai edes hyödyllistä ajatella, että jokin on sataprosenttisen valmista, tai todettu ainoaksi oikeaksi ratkaisuksi.

Ålandsbanken ja yhteiset arvot

Puistokadun kävijämääriä monitoroidaan ja mitataan, mutta Herlin toivoo talon saavan aikaan itse asiassa jotain, mitä ei voi samaan tapaan laskea.

- Naksahduksia ihmisten päissä! Sitä että alettaisiin ajatella, kuinka elää hyvää elämää planeetan asettamissa rajoissa. Oivalluksia kohtuudesta ja kestävästä tulevaisuudesta.

Saattaa olla rankka paikka todella sisäistää, että huolimatta mistä tahansa mahdollisesti kehitettävistä teknologisista sovelluksista, luonnonvarat eivät uusiudu yhtään enempää.

- Mutta se on todellisuus, jossa elämme, ja joka asettaa myös ne rajat, joiden mukaan meidän pitäisi elämämme mitoittaa.

Omassa päässään hän kokee naksahaneen jo aikaa sitten.

- Kuulun toki todella etuoikeutettuun ryhmään ihmisiä, mutta olen saanut asua lapsuuteni maatilalla ja todistanut siellä luonnon kiertokulkua. Kohtuullisuuden kulttuuri on tullut ehkä ikään kuin annettuna, Herlin sanoo.

Ålandsbankenin asiakkaaksi Herlinin ovatkin tuoneet juuri arvot, jotka resonoivat hänen omiensa kanssa.

- Pankin tekemä ympäristötyö ja esimerkiksi Itämeri-tili olivat minulle tuttuja jo aiemmin, Herlin kertoo.

Hän toteaa arvostavansa toimijaa, joka näyttää rohkeasti arvonsa ja on myös helposti lähestyttävä.

- Se on yhdistelmä, joka vetää minua puoleensa.

Tiedosta oivallukseen, oivalluksesta muutokseen

Herlin toivoo myös Puistokatu 4:n olevan helposti lähestyttävä. Aiempi työskentely Itämeren suojeluun keskittyvän John Nurmisen Säätiön palveluksessa antoi valtavasti oppia paitsi ympäristön tilasta, myös siitä, miten organisoitua. Säätiöiden järjestäytyminen ei kuitenkaan riitä, ellei mukaan saa ihmisiä.

- Olemme miettineet paljon sitä, mikä ajaa muutosta ja mikä ei. Syyllistäminen voi olla tehokas keino tiettyyn pisteeseen asti, mutta en toivo maailmaan lisää huonommuuden tunnetta. Pyrimme sen sijaan tarjoamaan tietoa ja kutsumaan ihmisiä mukaan niin, että se johtaa oivalluksiin, jotka puolestaan muuttavat ajattelua ja tekemistä.

Herlin sanoo haluavansa herätellä ihmisiä varsinkin siihen, millaista yhteiskunnallista valtaa itse kukin käyttää, kuinka se vaikuttaa olemassa oleviin rakenteisiin ja millaista valtaa meillä jokaisella näin on vaikuttaa kestävämpään tulevaisuuteen. Tärkeä teema on myös hyvä elämä.

- Ajattelen hyvän elämän olevan sellaista, joka mahtuu planeetan rajoihin. Olen aidosti sitä mieltä, että kehittyneissä maissa hyvinvointia eivät enää niinkään lisää ylimääräiset materiaaliset asiat, hän pohtii.

Arkisesti Herlinin sanoman voi tiivistää kehotukseen miettiä, millainen olisi tavoittelemisen arvoinen tulevaisuus niin, että siinä riittäisi hyvän elämän edellytyksiä sekä kaikille nykyisille että tuleville polville. Oma elämä pitäisi pyrkiä pitämään mahdollisimman lähellä planeetan rajoja ja tasapainossa.

- Itse olen luonteeltani sosiaalinen ja viihdyn ihmisten seurassa, mutta sen vastapainoksi tarvitaan myös yksinoloa. Liika yksinolokaan ei kuitenkaan tee hyvää. Hyvään elämään kuuluu mielestäni sellainen sopivan älykäs ja kunnioittava keskustelu sekä utelias suhtautuminen ihmisiin ja heidän näkemyksiinsä.